

De nieuwe Windturbinebepalingen laten omwonenden weer links liggen.

Wij roepen leden op om gebruik te maken van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op de concept nieuwe Windturbinebepalingen. Dat moet vóór 22 november a.s..

Deze documenten en het zienswijzeformulier zijn te vinden op

<https://www.platformparticipatie.nl/windturbinesleefomgeving/ontwerpbesluit-windturbinesleefomgeving/default.aspx>.

Men kan zienswijzen indienen op diverse documenten, meest bepalend zijn de MER, het Ontwerpbesluit en de Toelichting (nrs 2 t/m 4

van <https://www.platformparticipatie.nl/windturbinesleefomgeving/ontwerpbesluit-windturbinesleefomgeving/documenten-ontwerpbesluit-windturbinesleefomgeving/default.aspx#folder=2566926>), en een Zienswijze kan al deze 3 in 1 keer benoemen/betreffen.

Onderwerpen kunnen zijn:

1. De zienswijzen op de vorming van een MER (NRD) zijn door het Ministerie niet gedeeld met de Commissie voor de m.e.r, dus het advies voor de MER is op onvolledige gronden tot stand gekomen
2. Het MER is opgesteld door een lid (Arcadis) van de windbranche (NWEA), dus kan niet anders dan partijdig en in overleg met de windbranche opgesteld zijn. Zij hebben statutair tot doel de windenergie op land te bevorderen. De samenwerking van de branche met een (mogelijk te) ambitieuze overheid ligt voor de hand.
3. Het MER schrijft het gebruik van afstandsnormen weg, terwijl die als enige norm helder en handhaafbaar is. Dat is ook zo volgens de Inspectie IenW (ILT). Met de kennelijke handhaving van een norm uitgedrukt in Lden kan een Omgevingsdienst niet anders dan alleen maar lezen wat de exploitant opstuurt, men heeft nog nooit een manier gevonden om zelf als Omgevingsdienst ook maar iets te controleren.
4. De kennelijke handhaving van een norm uitgedrukt in Lden gaat sterk voorbij aan wat momentaan of gedurende een dag kan optreden aan geluidshinder. Het is maar liefst een jaargemiddelde, zodat een luidruchtige nacht zich af mag wisselen met een stille windloze dag. Hier past alleen het toepassen van een meting over max 10 minuten (Leaq) waaraan een maximum gesteld kan worden zoals gebruikelijk is voor alle andere soorten van industrie (Handreiking meten en rekenen Industrielawaai). Dat Europa het noodzakelijk zou vinden te werken met Lden is niet correct, dat betrof alleen de plicht om regelmatig te rapporten hoe geluidshinder in een land tegengegaan is. België past in de gelijktijdige en gelijksoortige nieuwe normen de toepassing van Laeq toe. Daarmee wordt eerlijker de immissie op een woning vastgelegd en als maximaal genormeerd per elke 10 minuten.
5. Het Rijk heeft er geen doekjes om gewonden dat de normeringen voor windturbines invloed hebben op de (resterende) ruimte naast omwonenden waar dan nog ruimte voor windenergie op het vaste land van Nederland zou zijn. Dat algemeen belang wordt als reden opgevoerd dat de omwonenden iets zouden moeten inschikken. Verzuimd wordt onze grootste Nederlandse provincie namelijk de Noordzee als alternatieve locatie voor welk windpark dan ook te betrekken. Met alles wat daar eventueel op milieugebied speelt, worden omwonenden daar niet geraakt door diverse vormen van hinder.
6. Het is geen wettelijke doelstelling om taken te stellen voor alleen duurzame energie op land. Het MER schiet hierin zeer tekort, door een reëel alternatieve oplossing op het voornemen van overheden gewoon niet als Alternatief mee te nemen, terwijl daar door diezelfde overheid overdadig veel planologische ruimte voor is gereserveerd. Sterker nog zijn alle in het Klimaat- en Energieakkoord gestelde doelstellingen voor 2030 nu reeds ruim gehaald (PBL, div. overheidsverslagen). Ook voor het jaar 2050 biedt de Noordzee reeds voldoende

beschikbare ruimte voor het behalen van doelstellingen met Wind op Zee (Het kan met gemak, wind op zee en zon op dak). Dit nog los van de door Europa erkende mogelijkheid om doelstellingen te behalen met 50% import van waterstof uit zonnecentrales buiten Europa.

7. Het gaat bij normering om verplicht vermijden van gezondheidsschade, waarvan niet is bewezen dat die windturbines geen invloed op gezondheid zouden hebben. Het WHO stelt dat iedere burger het recht heeft om met poen ramen te slapen, waarbij in ieder geval slaapverstoring vanuit windturbines optreedt. Dit heeft volgens het WHO op zijn minst de volgende dag gezondheidsinvloed. Onderzoek naar gezondheidsgevolgen van windturbines heeft niet plaatsgevonden, slechts literatuuronderzoek stelt (onterecht) dat gezondheidsschade niet zou zijn bewezen. Er wordt in het MER echter geen bewijs geleverd dat er totaal geen gezondheidsschade aan de orde zou zijn. Bij dergelijke onzekerheid past in de milieuwetgeving slechts 1 werkwijze: zorgplicht, voorzorgprincipe en kiezen voor de Best Beschikbare oplossing (BBT, Alara) en die ligt op zee.
8. Dat principe van voorzorg en zorgplicht wordt telkenmale wel toegepast in andere regelgeving, zoals de depositie van stikstof op plantensoorten, waarvoor de grens ligt op waarvan niet zeker is of die plantensoort er tegen kan. Bij onzekerheid niet inhalen, moet dan zeker gelden voor hen die ongewild dicht bij (toekomstige) windparken komen te wonen.
9. Dat gebruik gemaakt wordt van vage enquête-resultaten van “ernstig gehinderden” (dosis-effect-relaties) past niet in de milieu-verplichtingen. Men kan niet stellen dat het toevoegen van 8% ernstig gehinderden (buitenshuis zoals het hoort 18% zie TNO 2008) vanuit op te stellen windturbines een acceptabel iets is, zolang er elders in Nederland, Het IJsselmeer gebied of de Noordzee alternatieve locaties zijn en zolang er geen valide taakstelling meer is. De extra ernstig gehinderden zijn dus compleet vermijdbaar, waardoor onze overheden de plicht heeft hinder te minimaliseren door voor andere locaties en oplossingen te kiezen. Het past al helemaal niet om het algemeen belang te dienen met vermijdbaar toevoegen van extra ernstig gehinderden, of die nu reeds hinder ervaren uit andere bronnen of niet.
10. De vaagheid rond vermindering van geluidshinder door normering van $L_{den}=47$ dB(A) in sommige gevallen te verlagen naar $L_{den}=45$ dB(A), prolongeert de situatie van de laatste 10-12 jaar onder het Activiteitenbesluit.
11. Daarbovenop komt de bewering van aanvragers van een Omgevingsvergunning dat een zogenaamde “stille modus” zal worden toegepast. In dat geval wordt alleen bij zeer harde wind de wiekstand aangepast om dan minder energie te produceren terwijl dit juist meer turbulentie en dus meer geluidsproductie op kan leveren. Belangrijker is dat de verantwoording over “stille modussen” alleen vanuit de exploitant plaatsvindt op zeer arbitraire verklaringen over bronsterkte vanwege uitsluitend de fabrikant. Er zijn nog nihil controles van Omgevingsdiensten of het ILT geweest of zelfs maar mogelijk om dit te handhaven. Het toepassen van “stille modussen” moet buiten vergunningsverlening blijven, zodat alleen de basisbronsterkte telt voor normering.
12. Het laagfrequente geluid onder 125 Hz en het infrason geluid onder 20 Hz wordt in het MER en het Ontwerpbesluit vrijwel geheel gemedend. Ook al zijn microfoons van de handhaving hierop veelal niet geschikt, past het niet hierbij een A-weging van het menselijk oor toe te passen. Daarmee is het onderzoek van Peutz ontoereikend, ook al omdat hierover geen medische kennis is opgenomen. Bekend is gezondheidsschade van deze “trillingen” voor tenminste een deel van de omwonden ervaren als uitermate hinderlijk en storend.
13. Het genoemde onderzoek van effecten van laagfrequent geluid (document 6) laat net als alle geluidsvoorbeelden een veel te ingewikkelde manier van berekenen van bronsterkten naar immisssie punten bij woningen zien. Daaruit blijkt dat voor handhaving telkens een omvangrijke werkwijze en voor fouten vatbare berekening uitgevoerd door dure bureaus nodig zou zijn, die dan voornamelijk leunen op opgaven van de fabrikant annex productiecijfers van de exploitant. Het handhaven hiervan in plaats van het toepassen van

een heldere afstandsnorm kan alleen maar zijn ingegeven door mist te willen strooien vanuit belangen van de branche met omzet uit wind op land hetzij ingegeven door ambities die doel en middelen door elkaar halen zonder oplossingen te zoeken die ook de (weinig) omwonenden net zo beschermt als verderop wonende Nederlandse burgers. Dat de Toelichting stelt dat een afstandsnorm een normering voor geluid dus niet “zal” kunnen vervangen is een totaal niet onderbouwde bewering, waar wellicht slechts sommige windturbine locaties profijt kunnen hebben van gedeeltelijke afscherming door bosschages e.d. Het geluid valt van grote hoogte neer op de nabij omwonenden, die met een helder handhaafbare afstandsnorm beschermd kunnen worden, zonodig ten koste van bevordering van slechts enkele plaatsingsmogelijkheden.

14. Het woord compensatie komt nauwelijks voor in de documenten. De nadeelcompensatie uit de komende Omgevingswet zal 4% eigen risico als acceptabel benomen, terwijl dit de rechtvaardigheid tussen diegenen die grond ter beschikking stellen, de nabij omwonenden en verder weg wonenden zwaar onder druk zet. Windturbinebepalingen moeten hiervoor normen opnemen, zoals Denemarken dat doet door te vereisen dat binnen 4 maal tiphoogte alle woningen moeten worden gesloopt (onbewoonbaar verklaard, volledige waardecompensatie). Alleen deze methode kan de energietransitie rechtvaardig maken.
15. Het klopt niet dat er bestaande windmolens zouden zij die niet beschikken over een stilstandsvoorziening, alleen al nodig vanwege eisen aan veiligheid. Bedoeld wordt dat de betreffende exploitant geen zin heeft om te investeren in software die de zonnestand omzet in beslissing tot stilzetten om slagschaduw tegen te gaan. Met het stellen van nihil slagschaduw op zowel woningen als andere mens-verblijven wordt slechts orde 0.2% van de jaarproductie van een windpark onmogelijk, hetgeen in de windturbinebepalingen beoordeeld moet worden als haalbaar (BBT, Alara). Daarmee is het aspect slagschaduw kort te verwoorden in de normen.
16. Het uitzetten van rode obstakelverlichting indien geen vliegtuigen lager dan 600m aanwezig zijn moet een standaard normering in de windturbinebepalingen zijn voor alle bestaande en komende windturbines en windparken. Het is een duidelijke beïnvloeding vanuit uitsluitend de windbranche dat de Toelichting een “level playing field” beschrijft tussen oude en nieuwe windparken. Het gaat om een al sinds 2020 legale manier van beperking van hinder vanuit obstakelverlichting middels naderingsdetectie. Zoiets kost niet meer dan 50-70.000 euro per windpark, veelal nog te delen met naburige windparken. Dat de windbranche het al sinds 2017 heeft vertraagd en een landelijke verplichting voor alle bestaande windparken tegen weet te houden is niet proportioneel met het belang van de leefomgeving, hinderbeleving en met de energietransitie in het algemeen. Het is een schande dat de exploitanten bij de huidige energieprijzen alsnog eerst een financiële bijdrage van de overheden (burgers) verlangen. De internationaal al lang mogelijk naderingsdetectie is door meerdere moties in de Tweede Kamer voorgeschreven en is in Duitsland al jaren algemeen (BNK).